

Internet maakt einde aan het nieuwe-mediatijdperk

04-01-2017 09:03

Twintig jaar geleden, in 1997, kwam er een einde aan het tijdperk van nieuwe media en begon tijdperk van de digitale media. De opkomst van internet was niet meer te stoppen.

Toen internet vanaf 1989 Nederland binnendrong was het medialandschap sterk gefragmenteerd. PTT Telecom beheerde een aantal online informatie- en communicatiediensten zoals de videotextdienst Videotex Nederland. De omroepen hadden Teletekst. Offline media zoals cd-rom werden cadeau gedaan bij magazines of er werd een interactieve encyclopedie meegeleverd bij de aanschaf van een nieuwe computer. Philips probeerde daarnaast een eigen cd-format te introduceren.

XS4ALL en De Digitale Stad

Op 1 mei 1993 introduceerde XS4ALL internet voor de consument in Nederland. De eerste dag haalden ze meteen al 500 abonnees binnen, mede dankzij het Volkskrantartikel 'Een werelddeel dat nog van niemand is' van Francisco van Jole. Een half jaar later, in januari 1994, kreeg internet een nog grotere impuls dankzij De Digitale Stad (DDS). Na zes weken telde DDS meer dan tienduizend geregistreerde gebruikers. Online diensten sprongen als paddenstoelen uit de grond. Ook het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie (afgekort PTT) moest wat. De PTT snapte niet veel van internet. Bestuurders en werknemers verbaasden zich over het grote aantal telefoonlijnen dat ze bij XS4ALL en DDS moesten leggen voor internet. Maar wat was internet en hoe moest de PTT hierop reageren?

Planet Internet

De leveranciers van toegang tot internet NLnet, XS4ALL, Knoware en DDS boden de opritten naar de digitale

snelweg. Een internetgebruiker kon via deze leveranciers de snelweg weliswaar bereiken, maar bewegwijzering naar internetpagina's en -diensten, zoals nu Google biedt, ontbrak. Het internetplan voor PTT Telecom kwam uiteindelijk van de student communicatie Michiel Frackers en een aantal medestudenten. De basis van de dienst, Planet Internet genaamd, moest een combinatie zijn van content, toegang en marketing. De weg naar de verschillende internetdiensten werd gewezen door zogeheten cybrarians, online bibliothecarissen, een term afkomstig van Michel Bauwens, destijds informatiemanager bij BP Antwerpen.

Inbelnetwerk

Ook werkte PTT Telecom aan een nationaal inbelnetwerk, want dat ontbrak nog. Toen DDS in 1994 van start ging, moesten gebruikers buiten Amsterdam interlocale inbeltarieven betalen. De marketing voor het nationale inbelnetwerk kreeg speciale aandacht, aangezien internet nog geen gemeengoed was. Samen met partners Quote en De Telegraaf werd een marketingcampagne opgezet, waarbij nieuwe klanten een starterspakket kregen en gratis toegang voor de eerste maand.

Starterspakket Planet Internet

Integratie

Nauwelijks een jaar later begon de PTT Telecom aan een consolidatie van haar publieke online informatiediensten. Riens Meijer werd benoemd tot integratiemanager. Hij had een computer op zijn bureau, maar de stekker zat niet in het stopcontact. Hij had weliswaar geen verstand van of ervaring met informatiediensten en zeker niet met internet, maar was wel een businessmanager. PTT Telecom gaf hem de opdracht om vijf diensten onder één noemer, Planet Internet, te brengen.

Diskette Videotex Nederland

Over de jaren had PTT Telecom verschillende online informatiediensten gestart. In 1980 was het begonnen met de videotextdienst Viditel, die in 1989 omgebouwd werd tot Videotex Nederland. In 1986 begon PT Telecom met de zakelijke email- en databankdienst Memocom. In 1992 werd de mobiele informatiedienst i-Mode gelanceerd. Vooruitlopend op de integratie konden abonnees van Videotex Nederland overstappen naar de internetdienst World Access van PTT Telecom. World Access fungeerde eigenlijk als een soort verdwijnteam voor Planet Internet.

Op 1 januari 1997 kwam de integratie in Planet Internet voor de buitenwereld tot stand. Tot 1999 werd nog wel de dubbelnaam van World Access/Planet Internet gebruikt. Maar zoals bij alle dubbele bedrijfsnamen, bleef er uiteindelijk één naam over. Planet Internet stond symbool voor de marktontwikkeling: de diversiteit van nieuwe media verdween en maakte plaats voor internet.

[Jak Boumans](#) is auteur van [Toen digitale media nog nieuw waren](#) – Pre-internet in de polder (1967-1997)

Meer info: *Op zoek naar de heilige graal* van Michiel Frackers. Vassalluci; 2001. ISBN 90 5000 076 2

Jak Boumans